

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 192/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. S. B., J., vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Senica sp. zn. 10 C 137/07 z 2. marca 2010 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11 Co 67/2010 z 18. novembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. S. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. marca 2011 doručená sťažnosť Ing. S. B., J. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Senica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 137/07 z 2. marca 2010 a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 67/2010 z 18. novembra 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 137/07 konal okresný súd o návrhu sťažovateľa na obnovu konania pôvodne vedeného okresným súdom pod sp. zn. 4 C 100/2002 a tiež o návrhu sťažovateľa na určenie, že tri sťažovateľom označené osoby, ktoré boli vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 4 C 100/2002 vypočuté ako svedkovia, „... vypovedali na pojednávaní 2. 2. 2005 nepravdu...“. O určovacej časti návrhu sťažovateľa rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 10 C 137/07 z 2. marca 2010, ktorým konanie v tejto časti zastavil z dôvodu, že ide o vec nepatriacu do kompetencie civilného súdnictva, t. j. z dôvodu nesplnenia procesných podmienok konania. O odvolaní sťažovateľa proti tomuto uzneseniu okresného súdu rozhodoval krajský súd, ktorý napádaným uznesením sp. zn. 11 Co 67/2010 z 18. novembra 2010 rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdil (uvedené uznesenia nadobudli právoplatnosť 13. januára 2011).

Sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu vyjadruje svoju nespokojnosť s označenými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, a to z dôvodu nimi sťažovateľom tvrdenej nesprávnej aplikácie práva, pričom sťažovateľ v tejto súvislosti iba poukazuje, resp. cituje jednotlivé vety a vetné spojenia z napádaného uznesenia krajského súdu a vyjadruje na nich svoj odlišný názor. Sťažovateľ v sťažnosti tiež uviedol, že v konaní pred krajským súdom mu nebolo umožnené k veci sa vyjadriť.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Odvolanie okresného súdu a následne, potvrdenie, odvolacím súdom na ust. § 7 ods. 1 a 2 O. s. p., pre nesplnenie podmienok konania a nemožnosť vo veci konať, je chybnou aplikáciou, práva a zaklincovaním dovolania sa spravodlivosti na oboch stupňoch riadenia súdov.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1./ Právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 Dohovoru o ľudských právach, postupom súdov na oboch stupňoch riadenia, v konaní pod sp. zn. 10 C/137/2007 porušené bolo.“

2./ Uznesenie odvolacieho Krajského súdu v Trnave č. k. 11 Co/67/2010-129 zo dňa 18. novembra 2010 zrušuje a vec vracia ďalšie konanie a rozhodnutie.

3./ Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v sume 1.800.-eur, ktoré je Krajský súd v Trnave povinný uhradiť sťažovateľovi do troch dní po právoplatnosti rozhodnutia.

4. / Priznáva trovy konania právneho zastúpenia v sume, ktoré je povinný Krajský súd v Trnave uhradiť na účet advokáta do troch dní po právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľom namietané porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, k porušeniu ktorého malo podľa jeho tvrdenia dôjsť v príčinnej súvislosti s uznesením okresného súdu sp. zn. 10 C 137/07 z 2. marca 2010, ako aj uznesením krajského súdu sp. zn. 11 Co 67/2010 z 18. novembra 2010, a to z dôvodu, že obidva sudy podľa sťažovateľa v danej veci nesprávne aplikovali použitú právnu úpravu.

1. K namietanému rozhodnutiu okresného súdu

V súvislosti s namietaným rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 10 C 137/07 z 2. marca 2010 ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých v súvislosti s napádaným rozhodnutím okresného súdu sťažovateľ namieta v konaní pred ústavným súdom, neposkytuje iný všeobecný súd na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho práv.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania napádaného rozhodnutia okresného súdu sp. zn. 10 C 137/07 z 2. marca 2010 využitím riadneho opravného prostriedku, a to odvolania, ktoré sťažovateľ napokon (ako to vyplýva aj zo sťažnosti) aj účinne využil. Na základe sťažovateľom podaného odvolania sa krajský súd v rozsahu svojho preskúmacieho revízneho oprávnenia musel vo vzťahu k uzneseniu

okresného súdu v podstate vyrovnať s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľ na adresu tohto rozhodnutia okresného súdu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (vo vzťahu k okresnému súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému rozhodnutiu krajského súdu

Sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu namietal porušenie svojho práva na spravodlivý súdny proces aj v súvislosti s rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 11 Co 67/2010 z 18. novembra 2010, a to tým, že krajský súd podľa sťažovateľa nenapravil pochybenie okresného súdu spočívajúce v konštatovaní, že do právomoci civilného súdnictva nepatrí rozhodovať o návrhu, ktorým sa sťažovateľ domáhal určenia, že ním označené osoby, ktoré boli v inom civilnom konaní vypočuté ako svedkovia, na pojednávaní v tejto veci nevypovedali pravdu, resp. že vypovedali klamlivo. V tejto súvislosti sa sťažovateľ argumentačne odvoláva na uznesenie prokurátora Okresnej prokuratúry Senica (ďalej len „prokurátor“) č. k. 1 Pv 331/06-16 z 5. októbra 2006, v ktorom prokurátor okrem iného konštatoval, že „*V danom prípade ak takto vypovedali na súde, vecou súdu preto bolo si preskúmať ich tvrdenie a až následne rozhodnúť*“, na základe čoho sťažovateľ usudzuje, že mu prokurátorom bolo dané za pravdu a s krivou výpoveďou ním označených svedkov sa mal vysporiadať okresný súd, preto závery napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorý sa stotožnil s názorom okresného súdu, že v danej veci mal konať prokurátor, považuje sťažovateľ za arbitrárne.

Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto

právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska súladu či nesúladu s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

V rozsahu námietok sťažovateľa z odôvodnenia sťažnosťou napádaného uznesenia krajského súdu vyplýva:

«Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) po zistení, že odvolanie podal účastník konania - navrhovateľ (§ 201 O. s. p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 202 O. s. p.), v zákonom stanovenej lehote (§ 204 O. s. p.), ktoré má všetky náležitosti odvolania (§ 205 O. s. p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu v rozsahu a dôvodmi podaného odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a/ O. s. p.), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.). Oboznámil sa s návrhom, obsahom spisu, napadnutým rozhodnutím, odvolaním navrhovateľa a vyjadrením odporcu k podanému odvolaniu. Zistil, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, nakoľko napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne. ...

Podľa ust. § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolaací súd poukazuje na to, že súd prvého stupňa správne aplikoval ustanovenia procesného práva (t. j. O. s. p.) a svoje rozhodnutie aj jasne odôvodnil. Je potrebné uviesť, že trestné stíhanie svedkov odporcu pre trestný čin krivej výpovede bolo zastavené rozhodnutím povereného príslušníka Odboru skráteného vyšetrovania Senica. Sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu bola uznesením Okresnej prokuratúry zamietnutá ako nedôvodná, keď aj prokurátor dospel k záveru, že nebolo preukázané, že by konaním svedkov boli naplnené znaky trestného činu a nepravdivého znaleckého posudku. Pokiaľ prokurátor vo svojom uznesení uviedol, že ak svedkovia vypovedali takto na súde, vecou súdu preto bolo preskúmať si ich tvrdenie a až následne rozhodovať, neznamená to, že by to súd v konaní Okresného súdu Senica sp. zn. 4C/100/2002 tak nebol urobil. Uznesenie prokurátora je potrebné vnímať v celom jeho rozsahu, t.j. aj v tej časti, v ktorej je uvedené, že „skutočne konaním svedkov neboli naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu krivej výpovede a nepravdivého znaleckého posudku podľa § 175 ods. 1 písm. a/ Tr. zákona č. 140/1961 Zb.“. Ak by prokurátor dospel k opačnému záveru, nepochybne by začal vo veci konať, ako mu to ukladá zákon.»

V súvislostiach danej veci je podľa názoru ústavného súdu nevyhnutné rozlišovať existenciu dvoch civilných konaní vedených okresným súdom, a to jednak konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 4 C 100/02, k predmetu ktorého boli ako svedkovia vypočuté štyri osoby, o ktorých sťažovateľ tvrdí, že v tomto konaní pri svojich výpovediach tieto osoby klamali, resp. krivo vypovedali. Práve z tohto dôvodu sťažovateľ svojím určovacím návrhom inicioval ďalšie civilné konanie vedené okresným súdom tentokrát pod sp. zn. 10 C 137/07, ktorým sa domáhal, aby okresný súd určil, že spomínané osoby krivo vypovedali, resp. že vypovedali nepravdu pri svojich svedeckých výpovediach podaných v prvom spomínanom konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 4 C 100/02, pričom okresný súd uznesením sp. zn. 10 C 137/07 z 2. marca 2010 konanie o takto vymedzenom určovacom návrhu sťažovateľa zastavil z dôvodu nedostatku svojej právomoci v tejto veci konať s tým, že ide o „... trestnú vec, ktorej prejednanie prislúcha súdu v rámci trestného konania“.

Z citovanej časti napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že krajský súd sa stotožnil s uvedenými závermi okresného súdu vyslovenými v jeho uznesení sp. zn. 10 C 137/07 z 2. marca 2010, pričom navyše skonštatoval, že ak by sa v danom prípade sťažovateľom označené osoby skutočne dopustili krivej výpovede, bolo v kompetencii prokurátora, a nie okresného súdu v danej veci konať, pretože prokurátor je oprávnený konať v trestných veciach.

Skutočnosť, že pred rozhodnutím krajského súdu sa sťažovateľ obrátil aj na orgány činné v trestnom konaní, pričom prokurátor mu uznesením č. k. 1 Pv 331/06-16 z 5. októbra 2006 oznámil, že „... vecou súdu preto bolo si preskúmať ich tvrdenie a až následne rozhodnúť“, neznamená, že by označené rozhodnutie prokurátora na jednej strane a nápadné uznesenie krajského súdu na strane druhej boli v rozpore, čo má zrejme sťažovateľ na mysli, pretože sa domnieva, že prokurátor ho odkázal na všeobecný súd a všeobecný súd zasa na prokurátora.

V uvedených súvislostiach sa žiada podotknúť, že proces revidovania, resp. naprávania tak hmotno-právnych, ako aj procesných pochybení súdov nižších stupňov je zabezpečovaný v rámci hierarchie všeobecných súdov, tak ako to vyplýva z príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pričom pre dosiahnutie tohto účelu má účastník konania možnosť využiť riadne a mimoriadne opravné prostriedky. Inými slovami, akékoľvek pochybenia prvostupňového súdu či už hmotného alebo procesného charakteru môže napraviť na základe účastníkmi konania podaného riadneho opravného prostriedku (odvolania) súd druhého stupňa a jeho pochybenia zase na základe mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) môže napraviť dovolací súd.

V súvislostiach danej veci tak prípadné pochybenia okresného súdu ktorých sa podľa sťažovateľa mal tento súd dopustiť v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 100/02 tým, že si nepreveril pravdivosť výpovedí svedkov, mohli byť napravené v odvolacom konaní pred krajským súdom na základe odvolania sťažovateľa, ktoré mal podať proti meritórnemu rozhodnutiu okresného súdu v tejto veci, a nie iniciovaním nového konania na základe novej žaloby, tak ako to učinil sťažovateľ. Súd tohto istého stupňa (v danom prípade okresný súd)

nemôže, resp. nie je v jeho právomoci zasahovať, resp. prehodnocovať a ovplyvňovať závery či rozhodnutia iného súdu tohto istého stupňa v inej veci, pretože tieto závery, tak ako to už bolo uvedené, môžu byť menené, resp. prehodnocované iba v rámci hierarchie súdov na základe účastníkovi konania dostupných riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov.

Vzhľadom na uvedené sa tak závery krajského súdu vyslovené v napádanom uznesení sp. zn. 11 Co 67/2010 z 18. novembra 2010, ktorým potvrdil rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 10 C 137/07 z 2. marca 2010 o nedostatku jeho právomoci konať vo veci, ktorou by sa zasahovalo do rozhodnutia v inej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 4 C 100/02, nejavia ako svojvoľné, arbitrárne, neodôvodnené či z ústavného hľadiska neudržateľné, takže nimi nemohlo dôjsť ani k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol, a to pre jej zjavnú neopodstatnenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napádaného rozhodnutia súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní finančného zadosťučinenia a o priznaní úhrady trov konania sú viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2011